

Ortadoğu'da Bir Ülkenin Acil Durum Alarmı

SÜREYYA EVREN

SÜREYYA EVREN
ORTADOĞU'DA
BİR ÜLKENİN ACİL
DURUM ALARMI

Can aędaş

Ortadoğu'da Bir Ülkenin Acil Durum Alarmı, Süreyya Evren

© 2024, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ocak 2024, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Mustafa Çevikdoęan

Düzelti: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni ve dizi tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Kubilay Bakmaz / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi A Blok No: 3/1 Z. Kat

Avcılar, İstanbul

Sertifika No: 44451

ISBN 978-975-07-6287-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

SÜREYYA EVREN
ORTADOĞU'DA
BİR ÜLKENİN ACİL
DURUM ALARMI

ROMAN

♥can

Süreyya Evren'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Eysel Dönüşüm, 2019

Hurra Aşağılara, Yokuş Aşağılara! 2021

SÜREYYA EVREN, şair, yazar, editör ve çevirmen. 1972'de İstanbul'da doğdu. Kitapları: *Postmodern Bir Kız Sevdim* (1993), *Yaşayıp Ölmek*, *Aşk ve Avarelik Üzerine Kısa Bir Roman* (1994), *Genç Şairler ve Yazarlar Kitabı* (1995), *Zaman Zaman Öyküleri* (1995), *Ur Lokantası* (1999), *Kanlar Ülkesinde Karnaval* (2001), *Hepimiz Gogol'un Palto'sundan Çıktık* (2001), *Bağbozumlari: Kültür, Politika ve Gündelik Hayat Üzerine* (2002), *Başka Bir Dünya Mümkün* (2002), *Buruşuk Arzular* (2004), *Viyana Nokta* (2007), *Aranan Kitap: Sanat ve Siyaset Yazıları* (2007), *Kullanma Kılavuzu: Türkiye'de Güncel Sanat 1986-2006* (2007), *Kayıplar Ülkesiyle Dans* (2008), *23 Nisan Ağıldı* (2011), *Dünyanın En Güzel Divan-yolu* (2011), *101 Yapıt, Türkiye Güncel Sanatı'nın Kırk Yılı* (2011), *Post-Anarchism: A Reader* (2011), *Ebu Garib Neşesi* (2012), *Başbakan'ın Krallığı* (2013), *Bir Avuç Adalet İçin* (2013), *Çocuklar İçin Türkiye Güncel Sanatı* (2013), *Hiç Kimseyi İlgilendirmeyen Kişisel Bir Felaket* (2013), *Anarşizmler: Anarşizmin Geçmişi ve Tarihleri* (2013), *Tercüman* (2014), *Osman Hamdi Bey'den Picasso'ya Çocuklar İçin Sanat* (2015), *Zaman Makinesi ile Renkli Bir Gezinti: Çocuklar İçin İstanbul Bienalleri* (2015), *Kullanma Kılavuzu 2.0: Türkiye'de Güncel Sanat 1975-2015* (2015), *Bir Kaplum-bağanın Bir Sincabın Boynunu Isırması* (2015), *Özgürlüğün Şantajı: Preker Hayat ve Depresif Sanat* (2016), *Bulutnu Kitap: Edebiyat ve Gündelik Hayat Üzerine Denemeler* (2017), *Yakınafrika* (2018), *Kırılğan Kitap: Güncel Sanat Üzerine Yazılar* (2019), *Evsel Dönüşüm* (2019), *Dokunan Kitap: Edebiyat ve Gündelik Hayat Üzerine* (2019), *Hurra Aşağılara, Yokuş Aşağılara!* (2021), *Houdini'den Sonra Ölüm* (2021), *Günümüzde Sanat ve Deneyim* (2021), *Dünya İçin Koşan Adam* (2022).

“Yangınlardan sağ ve sol çıkan tüm ağaçlara”

Bu kitaptaki kiři, olay ve süreçlerin de gerçek hayattaki kurum, kimlik ve insanlarla hiçbir benzerlięi, iliřkisi yoktur.

Bu roman da bir kurmacadan ibarettir ve bu yanıyla diğer romanlardan ayrılır.

1

Televizyonda Uzmanlar Kundaklamanın İnceliklerini Tartışıyor

Ada'nın "bi dakika bi dakika, bu çalan tam da Ortadoğu'da bir ülkenin acil durum alarmı olacak tipte bir müzik," yorumunu yapmasıyla (Süreyya hemen başıyla onaylıyor) bütün ülkenin ateşe verileceği o felaket gününde gene mümkünse bütün ülkede çalmasını, her yeri inle-tip herkesi titretmesini bekledikleri parçayı seçme çabalarına nokta koydular. Daha fazla aramaya gerek yoktu. Birden bütün TUHAP öndegelenleri ikna oldular. Evet, tam da bu. Jon Hassell'ın "Blues Nile" parçasıydı çalan. Süreyya dinliyordu her zamanki gibi böyle soluk ve plastik zamazingoları ve hemen lekçır çekmeye koyuldu, ters ünlem işaretini baştan koyarak babalar çok iyi bir seçim, aslında biliyor musunuz rastlantı değil, zaten edasından gıdısından belli müziğin, rastlantı güzel dalgadır fakat burada kasti bir atraksiyon da var, -varoğlu var varbolu var simon bolivar- h yok, Jon, Jon Hassell, Dördüncü Dünya Müziği diye bir şey masaya atmış zamanında bir tip kendisi heyhat meyhat. Açık cümle saçık kalsın

"Üçüncü Dünya' denince bile neydi bu, Google amcaya sormaya değer mi, anlamasam geçsem de olur mu der gibi bakıyor insanlar. Bir de 'Dördüncü Dünya' iyice mikro arkaik retro terim olmuş, böyle bir müziği kesin tıkanıklıktan ve ümitsizlikten dolayı icat etmiştir senin Jon," dedi Selçuk.

“Ama oturuyor terim Buda gibi müziğe. Dünya etnik müziğiyle elektronik müziği harmanlayan bir adam. Bence yakıştır. Türkiye acil durum alarm müziği budur diyebiliriz. En uygun kısmı seçmesi için bir müzisyenle çalışmamız gerekir sadece,” diye yanıtladı Süreyya.

“Ben müzisyene falan güvenemem, ben daha iyi seçerim,” dedi Ada pipetiyle muzlu sütünden bir yudum daha çekerken.

“İyi de edit medit gerekmiyor mu?”

“Ne var ki, yaparım ben...”

Burak söylüyordu, “Ortadoğu’da bir ülkenin acil durum alarmı ifadesi çok genel,” diyerekten, “Yangın alarmı olmalı mesela, hani daha spesifik olursa daha iyi. Acaba Beyrut limanı patlaması da bizimkilerin bi fraksiyonunun girişimi miydi? Neyse, bence şu ânı yağmalayıp kitap ismi yapacaksan eğer Süreyya illa, ‘Ortadoğu’yu Yakmak’, ‘Ortadoğu’da Bir Yangın’, ‘Büyük Yanma’, ‘Anadolu’yu Nasıl Yakmalı?’ – bunlar olabilirdi. ‘Ortadoğu’da Bir Ülkenin Acil Durum Alarmı’ olmuyor, çok genel.”

“Hiç yakma kafana, romana isim bulmak zorluğu değil ki bu, onu bastım geçtim, şimdi epi topu bir siren için isim ve şarkı buluyoruz,” dedi Süreyya.

“Sirenler günümüzde hiçbir işe yaramaz, kimse takmaz, gerçek bir etki isteniyor olsa telefonlara zorunlu bildirim alarmı yapmak gerekirdi,” dedi Selçuk. “İkinci Dünya Savaşı filminde miyiz, ne sireni! Her şeyiniz retro.”

“Eee, Alman liselilerin *Sirenler*’i var bir de yeni,” diye araya girmeyi denedi Mimar Cem.

Su pencere pervazına tünemiş, bağdaş kurmuş, hem dışarıya hem içeriye bakarak sigara içiyordu. Sigarası bitti. Retro meraklıları için yeniden üretime çıkan Birinci sigarasından içiyordu gerçekten de. Selçuk’a gösterip gülümsedi ve sonra doğru düzgün söndürmeden sokağa fırlattı izmariti. İçeriye atladı. Retro Birinci izmaritinin son sı-

çaklığının sokakta nasıl söneceğini kimse takip etmedi. Su biraz portatif elastik bir kadın olduğu için veya bu eski, köhne, bellek hatası evin pencereleri yerden yüksekte olduğu ve pervazlar da Sovyet bulvarı gibi geniş olduğu için sigara içmeye her seferinde merdivenle çıkıyor, tırmanıyor, sonra da sigaradan eve sarkarak iniyordu.

Salondaki üçlü pembe koltuğun bir ucuna tek başına oturmuş, sesi kısık televizyonu izleyen Erdem'in yanına ilişti Su. Önce Erdem'in kucağındaki bir kalemi çalıp cebine attı, sonra geri koltuğa bıraktı, sonra "gene lahana kokmuş koltuğun ortası," diyerek yüzünü ekşitti ve koltuğun öbür ucuna attı kendini. Erdem lahana yapraklarını andıran dudaklarıyla güldü ve bir şey demedi. Kalem, sessizce tekrar Erdem'in kucağına tırmandı.

Televizyonu şimdi ikisi birlikte izliyorlar. Eski usul. Koltuktan. Üçlü. Önünde sehpa. Erdem arada tikler yapıyor. Televizyona reaksiyon mu yoksa tikleri mi başladı bilemiyorum. Tikleri başladıysa bu herhalde bir sorun demektir. İyi bir surat hâli değil herhalde. Bilmem. Aşırı stres zart zort mu? Tik tarif etmek de zort zaten. Tik betimlemek. Tik yontmak. Tik kanı içmek.

Su sakın, ılımlı, fokurdamasız. Her bir fazladan ipliğin arkasındaki kodu izlemek dikkat gerektirdiğinden her bir ipin ihtimallerini ayrı ayrı takip edemiyormuş gibi bir görünüşü var.

Neval telefonla konuşarak odadan odaya geçiyor. Peşinden de sekiz aylık yavru kapkara bir kedi. Kedinin arkasından da kedinin peşine takılmış olmakla kendinden gurur duyan bir mikrodalga evtavşanı.

Telefonu görünce Süreyyya'nın aklına Cem geldi. "Cem'i aradın mıydı?" dedi Selçuk'a. Selçuk, Cem'in kimsenin kendisini gerçekten aramayacağına hükmederek telefonunu yaktığını söyledi. "Haksız da sayılmaz, beni de kimse gerçekten aramıyor," diye de ekledi. "E nasıl

çağırıcız Cem'i?" falan diyordu Süreyya tam ama laf dağıldı. Televizyondaki lakırdılar odayı kapladı.

Televizyonda KUNPAR sözcüsünün hazırladığı konuşan kibirli kelleler açık oturumunda uzmanlar ülkeyi bir gecede baştan sona yakmanın nasıl mümkün olabileceğini etraflıca tartışıyorlar. 28 yıl Orman Bakanlığı'nda çalışmış bir yetkili, ormanların bu amaçla nasıl kullanılabilceğini, ülkemizin ormanlarının bu anlamda sunduğu avantajların abartılıp abartılmadığını sahadan verilerle bilimsel olarak işliyor. Havacılık konusunda NATO'nun en önemli projelerinde defalarca yer almış, tüm dünya konferanslarının ve viski tadım günlerinin aranan ismi Gökhan da hava filomuzun kundak gecesinde neler yapabileceğini, yangının hızlı yayılmasına nasıl katkı verebileceklerini ele alıyor. Herkesin kafasında bu var: Elimizdeki uçaklar yangın söndürmede kullanılabilir mi? Yangın çıkartmada da etkili olabilirler mi? Mevcut uçak filomuz yeterli midir bunun için? Nasıl bir planlama ile organize olabiliriz. Memleketimizin kaynakları kendi kendini bir gecede yok etmeye elverişli midir?

Kundaklama çalışmalarının aksamadan sürmesi için beladan beslenen öğelerimizden kriminal destek gerekli mi sorusu da herkesin kafasını meşgul ediyor elbette. Eski bir polis şefi, yıllarca kundakçılık daire başkanlığı yapmış Mehmet Bey, Türkiye'nin kriminal haritasını, kundakçılıkla bağlı suçlardaki yasadışı geçmişini özetliyor ve böylesi bir planın yürütmesi için sokaktaki katkılarıyla kilit rol oynayabilecek figürler hakkında birebir tanıklıklarla bezeli anekdotlar eşliğinde fikir veriyor. İtiraf etmek gerekirse dinlemesi en zevkli konuşmacı o.

KUNPAR, kundakçılığın henüz tabu olduğu günlerde kurulmuş bir parti olduğu için resmî adı Kuşkusuz Nargibi Partisi, ama artık kendilerinin de açıktan söylemekten çekinmedikleri ve zaten baştan beri halk arasın-

da bilindiği üzere Kundakçı Parti, ilk ortaya çıktığında hep “1 Gecede” diye reklam panoları hazırlayarak, afişler asarak, kuşlamalar yaparak, günbatımından şafağa vur-gulu internet reklamları kullanarak kendini tanıtmıştı. “1 Gecede.” Eee? Bir gecede ne olacak? Vasistas? Bunu söylemeyeceklerdi – kulaktan kulağa yayılsın diye planlarının bir gecede bütün ülkeyi yakıp sabaha arınmış olarak çıkmak olduğu. Ancak partinin önderlerinden, her şeyin istisnasız geridönüşsüz kulçuksuz yok olması yanlısı, şahin kanattan Ali, –ülke yansın, kitaplara da gerek yok, ama bir Nuh’un Gemisi her şeyi baştan temiz başlatmak üzere ülkenin külünü başka bir coğrafyaya taşıyıcı, elenip arınıp yanıp yakılıp taşınalımcı güvercin kanadın önderi Said’in bir akşam hiç içki içmemeye karar vermesinden doğan otorite boşluğundan faydalanarak– pat diye bir web videosu hazırladı ve KUNPAR’ın bütün niyetini tak tak anlattı. Hey gidi günler.

KUNPAR bir kundaklama zafer gecesine inananların partisiydi. Evrime değil devrime inananların partisiydi – ki Ali’nin videoda saçtığı bu evrim karşıtı tümcesi en büyük sükseyi yapanlardan biri oldu. Neden bütün ülkeyi yakmalıyız diye soranlar bizden değildir! Net! Bu tümcesi de çok alıntılandı. Ve neden yakacağız ki bütün ülkeyi demeye kalkan herkes bu sözlerle susturulur oldu kısa zamanda. Ve Ali bağıyordu: “Bize diyorlar ki kuru-nun yanında yaş da yanar, kötülerin yanında iyiler de yanar, geçmişin yanında gelecek de yanar, çirkinlerin yanında güzeller de yanar, umutsuzlukla beraber umutlar da yanar biter gider. Ve peki biz buna ne yanıt veriyoruz? Şöyle diyoruz. Doğru! O kadar. Doğru. Ve susuyoruz. Ve sustuğumuzda, anlayacaksınız ki ya bizdensiniz ya değil. Ve değilseniz sizi ikna edecek zamanımız yok. Biz sıcak bir gece için çok çalışması gereken, adanmış evlatlarıyız bu ülkenin. Sadece o gecenin alevi bizim

Ve Ali bağıyordu: "Bize diyorlar ki kurunun yanında yaş da yanar, kötülerin yanında iyiler de yanar, geçmişin yanında gelecek de yanar, çirkinlerin yanında güzeller de yanar, umutsuzlukla beraber umutlar da yanar biter gider. Ve peki biz buna ne yanıt veriyoruz? Şöyle diyoruz. Doğru! O kadar. Doğru. Ve susuyoruz. Ve sustuğumuzda, anlayacaksınız ki ya bizdensiniz ya değil. Ve değilseniz sizi ikna edecek zamanımız yok. Biz sıcak bir gece için çok çalışması gereken, adanmış evlatlarıyız bu ülkenin. Sadece o gecenin alevi bizim umurumuzda. Başka da hiçbir şey umurumuzda değil. Ve o yüzden bir gecede bitireceğiz. Gün doğduğunda her şey bitmiş olacak. Bu, kolay yürünecek bir yol değil."

Ortadoğu'da Bir Ülkenin Acil Durum Alarmı, yakıcı, kavurucu yakın tarihimize getirilmiş büyüleyici bir eleştiri, politik bir satır. Kabul edilmiş delilikle halinden memnun yaşayan bir ülkenin sorunlarına tek ve kesin bir çözüm bulmak için yola çıkan bir grup daha delinin; destekçilerinin, muhaliflerinin romanı.

Birileri ülkenizi bir gecede yakmak istese hangi acil durum alarmını tercih ederdingiz?

Süreyya Evren, roman gemisini memleket kadar büyük alevlerin üstünde yüzdürüyor.

#siren #yangın #kundaklama #büyülügerçekçilik #fedakarlık #delilik

